

Maapõue kasutamise ja kaitse aluste eelnõu avalikustamine

Protokoll nr 2

Toimumise aeg: 15. juuni 2010, kell 15.00-17.00

Koht: Keskkonnaministeerium, Narva mnt 7A, Tallinn

Koosolekut juhatas: Rein Raudsep

Protokollija: Triinu Ehala

Osalejad:

Rein Raudsep, Keskkonnaministeerium;
Tarmo All, Keskkonnaministeerium;
Agnes Jürgens, Keskkonnaministeerium;
Koidu Mölderson, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda;
Riho Iskül, AS Kunda Nordic Tsement;
Rein Voog, Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit;
Enno Rebane, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit;
Heini Viilup, Lemminkäinen Eesti AS;
Caspar Rüütel, Nordecon AS;
Irja Alakivi, Eesti Linnade Liit;
Kaie Masing, Siseministeerium.

Arutelu:

Rein Raudsep tänab osalejaid tulemast ja teeb sissejuhatuse, milles tutvustab arutelu päevakava, ning teatab, et kõik küsimused ja ettepanekud, mis arutelul osalejatel tekivad, on oodatud meiliaadressile: keskkonnaministeerium@envir.ee.

Rein Raudsepa ettekanne „Maapõue kasutamise ja kaitse aluste“ (lühendatult *Alused*) eelnõu kohta.

Arvamused, ettepanekud ja küsimused:

Irja Alakivi teeb ettepaneku, et üleriigilise maardlate kasutamise kava peaks siduma Eesti uue üleriigilise planeeringuga „2030+...kava“.

Rein Raudsep vastab, et mõte on õige, aga „2030+kava“ üksinda ei aita, rõhk jääb valdade üldplaneeringu peale.

Irja Alakivi vastab, et see ületab kohalike omavalitsuste (edaspidi *KOV*) vastuvõtuvõime piiri; ei ole õige seda nende üldplaneeringu peale „veeretada“.

Rein Raudsep: palun tehke kirjalik ettepanek, kuidas seda „veeretamist“ ära hoida.

Caspar Rüütel märgib, et probleeme tekitab, kui valla üldplaneeringuga pole maardlat või mäetööstuse ala ette nähtud, raskendatud on vallapoolse nõusoleku taotlemine isegi geoloogilise uuringu loale.

Rein Raudsep täpsustab maardlate asukoha kujunemist ning selgitab miks *KOV*-delt geoloogilise uuringu loa ja kaevandamisloa vetoõigust ära võtta ei ole õige.

Riho Iskül teeb ettepaneku tagatisraha suhtes, et see võiks olla reservis ning summa kujuneks juba keskkonnamõtjude hindamise käigus ja maksmine oleks kaevandatud maavara ühiku pealt. Korrastamise võiks anda kolmandale ettevõtjale, mitte kaevandajale, mis edendaks kohalikku ettevõtlust.

Rein Raudsep selgitab mäerendi kujunemist. On tehtud ettepanek kaevandatud alad korrastada korrastamisgraafiku alusel.

Riho Iskül märgib, et mäerenti ja tagatisraha võiks koguda eraldi „rahakottidesse“. Alguses, 3-5 a peaks see summa väiksem olema, edaspidi stabiilne.

Enno Rebane selgitab, miks mäerendi ja tagatisraha rakendamine kaevandatud ala korrastamiseks ei ole hea idee, kuna neid mõlemaid rakendatakse selliselt, et raha võetakse juba enne, kui midagi veel toimunud ei ole. Tagatisraha kogu mõte on panka toetada, mis aga ei tohiks meie prioriteet olla, vaid peame keskkonna ja ettevõtluse suhtes midagi paika saama. Tagatisraha peaks olema juba kaevandamisõiguse tasu juures arvestatud. Maamaksu peab maksma juba enne kaevandamisõigusega alustamist.

Heini Viilup täpsustab, et tagatisraha kogumisel peaks olema vastastikune usaldus ja määrad peaksid olema täpselt dokumenteeritud, ning rõhutab, et uut maapõueseadust ei tehtaks kiirustades ja protsessi kaasataks rohkem erialala spetsialiste, nt Eesti Põlevkivis töötanud staažikaid professionaale. Ka peab väga täpselt läbi kaaluma ja arvutama mäerendi valem.

Rein Voog palub selgitada mäerendi ja kaevandamisõiguse tasu omavahelise suhte. Praegu on kaevandamisõiguse tasu süsteem lihtne, kuigi kaevandajale kallis.

Rein Voog seab küsimärgi alla maardla kasutamise kava ja tasuvuse eelhinnangu loa taotluse menetlemisel aluseks võtmise. Teha geoloogilised uuringud riigieelarvelistest vahenditest on ideoloogiliselt õige, kuigi kaheldav, kuna riigil on raha vähe ning uuringud ei ole prioriteetsed. Kaevandamisõiguse andmine ainult enampakkumise teel ja ilma eranditeta on samuti vaieldav. Räägitakse korrast, kuidas kaevandaja saab hakata kaevandama. Panna punkthaaval kirja reeglid ja võimalused. Kõike ei saa seadusesse kirja panna. Kindlasti peab olema vahe üleriigilise ja kohaliku tähtsusega maardlate puhul. Nõustub, et KOV peab ütlema oma arvamuse ja sellega peab arvestama, aga paljud KOV-id oma nõusolekut ei anna ning nendega on võimatu kompromissini jõuda. Üleriigilise tähtsusega maardla puhul peavad „mehhanismid“ lihtsamad olema, kaasates ka seda, et maardlale ei tehtaks kaitseala.

Rein Raudsep vastab, et ilmselt peame erandeid ette nägema ja peab olema aega kõigiga läbi rääkida.

Kaie Masing kirjeldab, et väikesaarte komisjoni viimasel koosolekul tekkis probleem, mille kohta võeti vastu otsus, et pöörduda tuleb KIK-i poole rahastuse leidmiseks geoloogiliste uuringute tarbeks, et välja selgitada kohapealse maavara kasutamise potentsiaal teede remondiks. Küsib, kas selle tarbeks oleks seadusesse võimalik erisus teha?

Rein Voog täpsustab, et seaduses peaks olema eriregulatsioon mikrokaevanduste osas.

Enno Rebane lisab, et käsimurrud on sama teema.

Rein Raudsep vastab, et see saab lahendatud. Hetkel ei ole KIK-ist ettepanekule vastukaja kuulnud.

Riho Iskül palub täpsustada veel mäerendi teemat. Ei ole ühtegi tutvustust, milles kajastuksid reaalsed summad, näidisnumbrid. Kas on jälgitud nende maade praktikat, kus mäerenti rakendatakse?

Rein Raudsep nõustub, et tuleks anda võrdlus, mitte arvuliselt, aga protsentuaalselt.

Riho Iskül täpsustab veel maardlate klassifitseerimise teemat: kolmandana peaks olema lisatud strateegiliselt tähtsad maardlad.

Rein Voog märgib et, KOV-ile laekuv kaevandamisõiguse tasu peaks olema sõltumatu tasandusfondi arvestusest.

Riho Iskül täpsustab, et rääkides kaevandamisõiguse tasu proportsionaalsusest,

tuuakse alati näitena vallad, kus kaevandatakse põlevkivi. Nemad ei saa „kõrvetada“, väikesed vallad saavad.

Enno Rebane palub veel selgitust mäerendi kohta: mis on see suurem eesmärk, miks mäerenti peab rakendama? Mäerendis sisaldub sisuliselt kaks komponenti: kaevandamisõiguse tasu ja maamaks. Kas neid asju on vaja ikka ümbernimetada?

Rein Raudsep selgitab, et mäerendi põhimõte on keskkonnaaspekt, mitte raha, et tasandada vastuolusid kohalike inimeste ja kaevandajate vahel. Mäeeraldise rendi rakendamise mõte on kiirendada kaevandamist.

Enno Rebane märgib, et riik ei aita üldse kaasa. Kui kaevandamisloa menetlemine võtab 4-8 aastat aega, siis on raske ette broneerima hakata. See ei ole päris korrektne.

Rein Raudsep vastab, et on korrektne, alade reserveerimist on palju.

Heini Viilup märgib, et murelikuks teeb kaevandamine üle mäeeraldise piiri ja ilma loata ning, et kaevandatud alasid ei korrastata. Need teemad tuleb riigil ära lahendada. Keegi ei sunni arendajal maad korrastama esimesel võimalusel, nagu maapõueseadus seda ütleb. Hetkel on kontrollorganite puudus, mis tuleb likvideerida.

Rein Raudsep täpsustab, et see ei ole päris õige. Praegu toimub juba mitmekordne kontroll.

Heini Viilup märgib, et ettevõtjaid häirib äärmiselt pikk protseduur haldusajade menetlemisel. Uus seadus peaks seda arvesse võtma, tooma sisse piirtähtajad, millest peab kinni pidama.

Caspar Rüütel küsib: kui mäerent tuleb, kas siis ressursitasu kaob ära? Kui eramaal kaevandada, kas siis mäerent rakendub?

Rein Raudsep vastab, et kui mäerent tuleb, siis ressursitasu ei võeta ning eramaal mäerenti ei arvestata.

Caspar Rüütel märgib, et liivade ja kruusade puhul ei hakata taotlema riigimaale kaevandamisloa vaid kolitakse eramaale. Järjest rohkem tulevad igasugused tiigiprojektid jms.

Rein Raudsep täpsustab, et ehitusseaduses ei ole sellist sätet, mis seda reguleeriks.

Heini Viilup märgib, et materjalimahukate projektide puhul on uuringud tehtud väga kitsas mahus ja ei võta suuremaid alasid vaatluse alla. On tehtud ebatäpseid prognoos-arvutusi. Soovitab, et suurte materjalimahukate projektide puhul tuleks võtta vaatluse alla suuremad alad, et oleks nt teedehituseks materjalid juba olemas.

Rein Raudsep märgib, et õige mõte, aga ilmselt raskesti teostatav. Rein Raudsep lõpetab arutelu ja tänab ettepanekute eest, ning kutsub kõiki 21. juunil kell 14.00 üldisele arutelule Keskkonnaministeeriumi suurde saali.

Koosolekut juhatas: Rein Raudsep

Protokollis: Triinu Ehala